

[Ole Espersen]

Jeg forstod på justitsministerens sidste bemærkninger – det blev vist også sagt i første omgang – at det, vi måske skulle vente på, var afgivelsen af en betænkning inden for et andet ret så kompliceret område, nemlig vedrørende konkursloven. Hvis man skal vente på en betænkning, som altså ikke er kommet endnu, og den skal undersøges og måske skal sendes til høring, så forudser jeg, at det kan tage ret så lang tid. Det kan være, at jeg har misforstået det, men jeg forstod, at den ikke var kommet endnu.

Jeg synes, at det forslag, vi taler om i dag, er så gennearbejdet og er blevet mødt så positivt her, at det ville være en fordel for alle parter, hvis folketinget meget hurtigt fik lejlighed til at tage stilling til et egentligt lovforslag.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det var blot det, at hr. Wilhjem omtalte Lønmodtagernes Garantifond og eventuel spekulation. Lønmodtagernes Garantifond må på almindelig vis sidestilles med andre kreditorer. Det håber jeg også er forslagsstillerens mening. Der er en risiko ved at tage et arbejde, når man er lønmodtager, og den har man delvis elimineret med denne garantifond, men at lønmodtagerne ligefrem skulle stilles bedre end andre kreditorer, kan jeg slet ikke se nogen grund til.

Jeg kan blot konstatere til slut på basis af hr. Ole Espersens udtalelser, at den danske stat har det godt, den er formodentlig kun ved at lide rentedøden i øjeblikket, så den er endnu ikke klar til gældssanering.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Det, der kalder mig herop, er debatten om, hvem der skal gå forud, når et tab er konstateret. Det er en debat, som er næsten overflødig. Det, jeg sagde i mit indlæg, var, at hvis et tab er konstateret, så er det kun et bogføringsproblem, altså at få det registreret. Det er ligeegyldigt, om det er den ene eller den anden part, der går forud.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 40:

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af rigsadvokatens meddelelse nr. 16/1982 om butikstyveri.

Af Knud Lind (FP) m.fl.
(Fremsat 12/1 83).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Forslaget til folketingsbeslutning hviler på en forudsætning, der er urigtig. Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at der skulle være tale om afkriminalisering af butikstyveri. Det er ikke tilfældet, og jeg kan alene af den grund ikke gå ind for forslaget, således som det er fremsat.

Jeg vil gerne sige – det er der åbenbart grund til endnu en gang at understrege – at butikstyveri fortsat er strafbart. Rigsadvokatens meddelelse fra 1982 indebærer ikke nogen afkriminalisering af butikstyveri, som det som nævnt er hævdet i bemærkningerne. Meddelelsen indeholder nemlig intet principielt nyt i forhold til den mangeårige praksis, der har været fulgt på dette område.

Jeg har i november 1982 i min besvarelse af et spørgsmål – det er nr. S 272 – fra folketingsmedlem hr. Collet, sagt, og det vil jeg gerne gentage her, at butikstyveri fortsat er en overtrædelse af straffeloven, som det er politiets og anklagemyndighedens pligt at forfølge, ikke mindst hvor forholdet har en mere alvorlig eller organiseret karakter.

De strafferetlige reaktioner på butikstyveri vil som hidtil være helt afhængige af forholdets karakter i det enkelte tilfælde. Det, rigs-

[Justitsministeren]

advokatens meddelelse vedrører, er netop dette sidste punkt, altså den strafferetlige reaktion på konstaterede butikstyverier, og det er væsentligt her at fremhæve, at rigsadvokatens meddelelse ikke er udtryk for noget som helst principielt nyt i forhold til den praksis, der har været fulgt i en meget lang årrække.

Jeg skal afstå fra at komme med en lang historisk udredning, men jeg kan nævne, at justitsministeriet allerede i en anordning fra 1920 – det er dog et par dage siden – gav anklagemyndigheden mulighed for at afgøre tyverisager med tiltalefrafald, når det stjålne værdi kun var få kroner, hvis de øvrige omstændigheder i sagen talte derfor.

Dette princip, altså at små tyverier kan afgøres med tiltalefrafald, har været fastholdt lige siden, men selvfølgelig med en vis beløbsmæssig ajourføring af beløbsgrænsen. I 1972 blev påtalekompetencen for de indre tyverier, altså straffelovens § 287, flyttet fra statsadvokaterne til politimestrene, og da sagerne nu ikke længere behøvede at forelægges statsadvokaten, blev der givet nye praktiske retningslinjer for sanktionspraksis. Ordningen blev den, at butikstyveri af meget beskedent omfang – det var til værdier under 10–20 kr. – kunne afsluttes med, at den polititjenestemand, der foretog undersøgelsen, meddelte en advarsel på stedet.

Fra 1977 blev dette suppleret med, at butikstyverier, hvor det stjålne udsalgspris ikke oversteg 100 kr., efter en forudgående undersøgelse af den skyldiges forhold kunne afgøres med en advarsel, meddelt af en ledende polititjenestemand eller skriftligt af politikontoret.

Der var altså nu 2 måder at afgøre de mindre butikstyverier på: for de helt små beløb med advarsel på stedet, og for de lidt større beløb med advarsel efter indbringelse og afhøring på politistationen.

De 2 beløbsgrænser blev i 1980 fastsat til henholdsvis 50 kr. og 150 kr., i 1982 forhøjet til 150 kr. og 300 kr. Den sidste forhøjelse har rigsadvokaten begrundet med to faktorer, dels den almindelige prisudvikling, dels den lempede strafferamme og strafudmåling over for mindre berigelsesforbrydelser, som blev gennemført i sommeren 1982, hvor bl.a. adgangen til at idømme hæftestraf udgik af straffelovens § 287.

Som det fremgår af det, jeg her har sagt, forudsættes det, at den skyldiges forhold ikke

taler imod anvendelsen af advarsel som strafferetlig reaktion. I gentagelsestilfælde kan der forventes en mere alvorlig strafferetlig reaktion. Afgørelsen, herunder også advarsler, vil i de tilfælde, hvor politiet har haft kontakt med den sigtede, blive indberettet til det centrale kriminalregister, bl.a. med det formål, at politiet ved undersøgelse i kriminalregistret kan sikre sig korrekt oplysning om, hvorvidt en sigtet tidligere har modtaget f.eks. advarsel for butikstyveri.

Det er min opfattelse, at rigsadvokaten, også ved sin aktuelle meddelelse nr. 16 af 3. november 1982, har taget hensyn til at finde en rimelig og smidig afgørelsesmåde i forhold til de relativt mindre strafværdige lovovertrædelser, der her normalt er tale om, og til at opretholde en rimelig forebyggelseseffekt. Jeg tror nemlig slet ikke, at man skal undervurdere det ubehag, det vil være for langt de fleste at blive pågrebet som butikstyv, blive indbragt til en politistation og dér blive afhørt og få tildelt en advarsel.

Jeg kan i øvrigt nævne, at man i Københavns politikreds, der sagsmæssigt er langt den største i landet, ikke bruger metoden med advarsel på stedet, men i alle tilfælde, hvor politiet bliver tilkaldt, indbringer den sigtede til afhøring og advarsel på politistationen, sådan som det også blev nævnt over for medlemmer af retsudvalget, da man af lagde besøg hos Københavns politi. Politidirektøren i København har oplyst over for justitsministeriet, at der her normalt vil være tale om en helt tilstrækkelig reaktion. Dette kan bl.a. underbygges med, at der efter Københavns politis erfaringer synes at være meget få gengangere blandt de personer, der pågribes som butikstyve.

Med den praksis, vi har haft på dette område, mener jeg, at vi fortsat har en fornuftig ordning med hensyn til disse spørgsmål, at der ikke er sket nogen afkriminalisering, at man fastholder, at butikstyveri er strafbart. Derfor mener jeg ikke, at der er noget grundlag for at gennemføre det fremsatte forslag til folketingsbeslutning.

Hans Jørgen Jensen (S):

Forslaget har jo sin baggrund i, som det allerede er nævnt, at rigsadvokaten den 3. november 1982 har udsendt en meddelelse om at anvende bl.a. advarsel som sanktion

[Hans Jørgen Jensen]

ved butikstyveri. Der er ikke noget nyt i denne meddelelse, fordi den afløser tidligere meddelelser om samme emne.

Meddelelsen er efter min opfattelse blevet til som følge af de foretagne ændringer af straffene for berigelsesforbrydelser, jfr. lov nr. 239 af 1. juni 1982, som er nævnt i bilaget, hvor hæftestraf, jfr. § 287 i straffeloven, er udgået. For mig at se er det en rimelig meddelelse, ikke mindst på baggrund af at antallet af butikstyverier kun udgør ca. 0,6 pct. af de samlede registrerede overtrædelser af borgerlig straffelov.

Jeg tror, at alle er enige om det ønskelige i, at det samlede antal straffelovsovertrædelser nedbringes. Undersøgelser viser, at det i almindelighed ikke er sanktionens art, men derimod den umiddelbare sanktion, der virker præventiv. Efter rigsadvokatens meddelelse kan advarsel gives på stedet af en tilkaldt politimand, hvis udsalgsprisen for de stjålne varer ikke overstiger, som justitsministeren vistnok nævnte, 150 kr. Er beløbet derimod 300 kr., kan advarsel meddeles af ledende politimand eller ved skrivelse fra politikontoret. Jeg er derfor af den opfattelse, at vi må følge udviklingen i nogle år for at se, om der sker en stigning i kriminaliteten, således som forslagsstillerne åbenbart forestiller sig det. Jeg tror ikke, at det vil ske.

I øvrigt synes jeg, det skal fremhæves, at det kriminalpræventive råd i de senere år har gjort en stor indsats for at oplyse såvel kunder som indehavere og ansatte om, hvordan butikstyveri bedst kan modvirkes. Vi mener, at vi bør fortsætte ad oplysningens og advarslernes vej, og vi kan fra socialdemokratiets side derfor ikke støtte forslaget.

Hagen Hagensen (KF):

Egentlig kunne jeg nøjes med at henholde mig til, hvad justitsministeren har sagt, men vil dog gerne føje nogle enkelte bemærkninger til, idet jeg også tidligere har udtalt mig om forhold vedrørende butikstyverier.

Jeg finder, at der ikke er noget særlig galt i, at rigsadvokaten har udsendt et cirkulære, der meddeler visse normer for, hvorledes sanktionen for butikstyverier bør være. Samtidig vil jeg understrege, at det nu engang er overladt politimestrene at finde ud af formen for påtale af, hvad der har fundet sted. Forholdet er jo det, at hvad enten det er under

den ene eller den anden beløbsgrænse, så er butikstyveri strafbart. Det er simpelt tyveri, der foregår, og man må erkende, at det er en overtrædelse af vores straffennormer. Men man kan lige føje til, at vi ikke med hensyn til alt, hvad der begås af lovovertrædelser, straks skal komme farende og sige, at her skal der straffes. Vi skal prøve på at forebygge, at det kommer til at ske, og vi skal også i en række forhold sørge for at finde passende reaktion på det, der er sket.

Derfor vil jeg sige, at der er en del af det, der skrives i bemærkningerne, jeg meget gerne ser ske fyldest. Det er bl.a., at den handlende igen kan få lov til at notere ned, hvem der nu har taget varer hos hans firma. Det må man ikke efter den nugældende register-tilsynsbeslutning. Den vil jeg godt være med til at lave om på, når vi om – tror jeg – ikke så lang tid skal til at kigge på registerlovgivningen igen.

Jeg tror godt, man kan finde en form, der gør, at man også kunne blive befriet for de skilte, der irriterer mig over al måde, når jeg kommer i større forretninger, hvor der står: »Butikstyveri er strafbart. Anmeldes til politiet.« Jeg ville gerne være fri for at se det dér, det støder mig i hvert fald, og jeg tror, det støder mange. Jeg ville også gerne se på, om man kunne klare tingene på stedet, uden at der skulle blandes andre ind i det. Man afleverede de genstande, der var stjålet, man blev noteret ned, og forretningen kunne se, om den pågældende kom igen, og så måtte fælden måske klappe. Jeg tror, at det ville være bedre at gøre det. Der er ingen grund til, at vi skal blande offentligheden mere ind i tingene end højst nødvendigt.

Jeg skal understrege – og det gjorde ministeren også – at butikstyveri er en strafbar lovovertrædelse. Vi skal finde den rette sanktion til imødegåelse af det, og vi skal prøve på at forebygge det bedst muligt.

Bjørn Elmquist (V):

Også jeg kan gøre det kort, idet jeg kan henholde mig til det, justitsministeren har sagt, og understrege, at der ikke er tale om, som der står i bemærkningerne til forslaget, at afkriminalisere butikstyveri.

Dernæst vil jeg fastslå, at det er naturligt med et praktisk filter. Vi ved alle sammen, at politi og øvrige myndigheder på retsvæsenets

[Bjørn Elmquist]

område har ressourceproblemer. Det er bl.a. os her i folketinget, der har ansvaret derfor. Derfor er det helt klart, at der må være nogle praktiske regler for, hvordan man skal administrere straffebestemmelserne på dette område, og hvordan sanktionerne skal være, og det må være naturligt, at der, når det drejer sig om værdigrænser, finder en jævnlig ajourføring sted.

Derimod synes jeg nok, det er uheldigt, at vi i sin tid nedsatte strafferammerne for berigelsesforbrydelser; det var i sommer. Det anfører justitsministeren i sin redegørelse som en af årsagerne til, at der finder en ajourføring af beløbsgrænserne sted på dette område. Det må vi jo fastslå som et faktum, og de af os, der stemte imod det i sommer, kan jo beklage det, men der var et folketingsflertal, der gennemførte det. Så må vi sige, at det er lov, og politiet må jo administrere i henhold til de love, der er blevet vedtaget herinde.

Så alt i alt kan vi i venstre ikke støtte forslaget til folketingsbeslutning.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal på socialistisk folkepartis vegne afvise forslaget. Jeg synes, det er sjældent, at vi ser rigsadvokaten i rollen som den, der er med til at neddæmpe kriminaliseringen af småforbrydelser, og jeg skal hilse velkommen, at vi har fået denne meddelelse fra rigsadvokaten. Det bliver altså ikke med vores hjælp, fremskridtspartiet får dette forslag igennem.

Jeg vil godt sige om butikstyverier generelt, at de i meget høj grad opstår, fordi forretningerne frister, stiller varerne frem på en måde, så det for børn og unge mennesker og andre letsindige sjæle er meget nemt at komme til at forgribe sig på dem. Jeg synes ikke, at der er nogen grund til at gøre straffen for gemene butikstyverier større, end den er i forvejen.

Nør Christensen (CD):

Indledningsvis vil jeg på min gruppes vegne give udtryk for en vis forståelse for dette beslutningsforslags fremsættelse. Forståelsen skal ses på baggrund af det voldsomme antal straffelovsovertrædelser, der er konstateret og registreret i 1981. Tallet var ikke mindre end

407.517, en udvikling, som hverken kan eller må fortsætte.

Hvordan kan en sådan udvikling stoppes? Først og fremmest ved risikoen for opdagelse, og den er jo ikke blevet mindre på grund af statsadvokatens skrivelse. Jeg tror, at denne risiko er meget væsentlig. Den person, som herefter bliver standset i butikken, ført til kontoret, afhentet af kriminalpolitiet med efterfølgende afhøring, skal vist være lidt mere end hårdhudet for igen at vove et forsøg. Hertil kommer, at vi må tænke på, at kleptomaner ligesom unge forsøger sig med butikstyveri. Jeg er overbevist om, at der ikke er mange gengangere.

På ét område har forslagsstillerne ikke ret. Der foreligger ikke nogen afkriminalisering i juridisk forstand. Det er da muligt, at almindelige mennesker tror, at der foreligger en afkriminalisering, men jeg vil gerne understrege, at det er ukorrekt, når man hævder dette. Butikstyveri er altså fortsat strafbart, og politiet behandler stadig væk disse sager normalt. Det, statsadvokatens skrivelse går ud på, er selve sanktionen. Praksis videreføres med andre ord. Skulle statsadvokatens skrivelse af 16. august 1982 give anledning til en væsentlig stigning, er CD meget villig til at se på forholdene, idet det ikke kan være meningen, at der skal afkriminaliseres i en grad, der gør det endnu sværere at drive forretning hertilands. Vi må gerne lære af historien. Jeg tror, at det var Romerriget, der gik i forfald på grund af afkriminalisering af både det ene og det andet.

En holdningsændring på området er ønskelig og væsentlig. Jeg tænker her bl.a. på Danmarks Radio, der i en række udsendelser har udvist en erhvervsfjendtlig holdning. Vi vil fra CDs side gerne understrege den private ejendomsret. Tyveri skal ikke anvendes som et middel i klassekampen. En række udsendelser i Danmarks Radio har på det nærmeste opmuntret til butikstyveri bl.a. med den begrundelse, som også fru Ebba Strange var inde på, at varerne udstilles så fristende, at børn og unge ikke kan modstå det. Det er en, hvis jeg skal sige det mildt, noget løjerlig holdning, fru Ebba Strange giver udtryk for, og jeg skal igen udtrykke mig mildt, når jeg siger, at jeg er vildt uenig med fru Ebba Strange.

Indledningsvis gav jeg udtryk for en behersket forståelse. Det skal forstås sådan, at

[Nør Christensen]

vi ikke kan stemme for det forslag, som er fremsat af hr. Knud Lind m.fl. Til afslutning vil jeg sige, at vi vover således det ene øje, men jeg understreger over for hr. Knud Lind, at vi giver tilsagn om en nyvurdering, såfremt der viser sig en væsentlig stigning i løbet af et års tid.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal meddele på den radikale gruppes vegne, at vi ikke kan støtte forslaget.

Hvis hensigten og målet med vores bestræbelser var at få de flest mulige af befolkningen kriminaliseret, så var det et godt forslag, men det kan jo ikke være meningen. Det, der skal opnås, er naturligvis, at folk lærer at respektere de regler, der er i samfundet, og som justitsministeren mener også vi, at det, der er det afgørende, er, at folk bliver grebet i butikstyveriet, og at der sker anmeldelse. Det er det virkelig afskrækkende, sådan at det stopper. Det går udmærket nu, og jeg tror, at den rigtige sanktion er en advarsel med understregning af, at det strider mod samfundets regler. Det andet finder jeg helt barokt. Det er jo rettet, der sker ikke nogen afkriminalisering. Det er ikke sådan, at det på nogen måde er blevet legaliseret, at man bare kan gå ind i en butik og løbe med, hvad man har lyst til.

Vi kan ikke på nogen måde støtte det fremsatte forslag.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne takke justitsministeren for alle de oplysninger, som burde have stået i bemærkningerne til forslaget, om, hvad satsene var før, hvornår de er blevet reguleret, osv., osv. Det kan man ikke umiddelbart se ud fra forslaget, og det er selvfølgelig på en eller anden måde vedkommende, når man tager stilling til rigsadvokatens meddelelse. Det er godt nok, viser det sig, lidt mere end en almindelig dyrtidsregulering, men da vi aldrig har hyldet firepartiregeringens ideer om en 4 pct. regulering, synes vi egentlig, at den regulering, der er foretaget her, er en fornuftig afvigelse, og at det i det hele taget er en fornuftig disposition ikke at rejse sager på de helt bagatelagte overtrædelser.

Vi vil, hvis det engang kommer op, som hr. Hagen Hagensen bebudede, modsætte os, at der bliver ret til privat at registrere folk

for disse ting. Jeg synes egentlig, at det allerede kan siges at være et meget spinkelt grundlag at sætte personer i kriminalregisteret for et butikstyveri, som i princippet kan ligge helt nede på 15 kr., men jeg indser, at hvis man ikke må gøre det første gang, så gør man det slet ikke, og så kan man slet ikke gøre det, og derfor kan vi nok ikke holdbart kritisere den disposition. Det må bero på, hvordan oplysningerne i kriminalregisteret – jeg går ud fra, at det er i efterforskningsregisteret – bliver brugt og administreret.

Vi er selvfølgelig, som det vil kunne forstås, modstandere af det her forslag, og hvis vi skulle få noget konstruktivt ud af det i stedet for fremskridtspartiets forslag, så vil jeg sige, at jeg synes, det er forkert, at landets største politikreds, København, ikke bruger den, om jeg så må sige, laveste advarsel, altså den dér med at kunne give en advarsel på stedet. Den indeholder også, så vidt jeg ved, en optegning i kriminalregisteret. Jeg tror, at det er mere end rigelig sanktion ved førstegangsovertrædelser af § 287 på dette niveau, at folk får en mundtlig advarsel på stedet og i øvrigt får besked om – hvad jeg går ud fra at de gør – at en sådan advarsel bliver registreret. Jeg tror, det er rigeligt, og jeg synes også, at ministerens gennemgang af praksis og af erfaringerne viser, at det er rigeligt de andre steder. Derfor synes jeg, at det ville være et konstruktivt bidrag til personalebesparelsen inden for den københavnske politikreds at tilråde også denne politikreds at bruge den lave kategori af advarsler for overtrædelser på under 150 kr.

Knud Lind (FP):

Butikstyverier har optaget befolkningen meget. Hovedsynspunktet må stadig være: »Du må ikke stjæle«. Jeg mener ikke, at man på et enkelt område skal særskille simpelt tyveri – det er jo det, det er – for har man først givet los, hvad sker der så? Ja, så kunne man lige så godt sige, at brugstyveri, villatyper osv. kun bør give en mundtlig eller en skriftlig advarsel. Det er jo reelt den bane, man kommer ind på. Der er i venstreorienterede kredse en bevidst tendens til at nedbryde den personlige ejendomsret. Det gør ikke noget, at man besætter andre folks huse. Det

[Knut Lind]

gør ikke noget, at man stjæler i butikkerne. Retssikkerheden er i fare hver eneste dag.

Der er god grund til at fjerne rigsadvokatens blå stempel, — for det er jo i realiteten det, det er. Det opfattes som en lovliggørelse og straffrihed for butikstyveri. Det betragter jeg det som, når de ikke får noget som helst ud over en mundtlig eller en skriftlig advarsel. Så kan man sige lige så mange gange, man vil, at juridisk er det stadig væk strafbart. Det er da meget muligt, men de får altså ikke nogen straf for det. Det kan godt være, at justitsministeren kan fortælle folkettingen, at der er en uheldig vending i de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget. Men prøv at gå ud og fortæl befolkningen, at juridisk får de skam stadig væk straf, selv om de ikke får nogen straf. Det er jo reelt det, ministeren siger her. Ministeren ved jo udmærket godt, at der lægges op til disse grænser, de skal ikke have nogen straf. Vi ved, at opklaringsprocenten er nede på 20 eller måske lavere, for så vidt angår butikstyveri. Man skal også tænke på dem, som ikke blev taget. Hvor mange af dem, som man tager, er butiksrøtter, der bliver kørt ind som førstegangstilfælde? De skal være særdeles uheldige for at blive taget anden eller tredje gang.

En anden god grund til at ændre denne ordning eller sørge for, at butikstyveri blev ensartet behandlet i de forskellige politikredse, er, at cirkulæret fortolkes forskelligt i de forskellige politikredse. Vi har hørt om København, der giver bøder, men der er rigtignok også andre politikredse. Jeg har hørt i regionalradioen, at i Næstved har man beskæftiget sig med det problem. Man har sagt fra andre politikredse, at man ønskede at prioritere disse sager således, at de fik en bøde. Det er altså urigtigt, når hr. Wilhelm siger, at det kun er København, der er tilbage. Det passer ikke. Der har været en udsendelse i Næstved regionalradio, hvor man netop talte om, at man i andre politikredse — jeg tror, det var i Slagelse — gav bøder.

Justitsministeren vil ikke tale om afkriminalisering af butikstyveri. Hvis man slipper med en advarsel, mundtlig eller skriftlig, i stedet for en bøde, er det ikke en slags afkriminalisering? Jo, det er det. Så kan man tale om de juridiske spidsfindigheder bagefter. For befolkningen er det en afkriminalisering.

Fremskridtspartiet mener, at mindstemålet må være en bøde. Uanset om det er første, anden, tredje, femte eller femogtyvende gang, må mindstemålet være en bøde.

Ministeren nævnede, at i førstegangstilfælde skulle de have en advarsel, og den kunne være mundtlig, hvis det var 150 kr., og skriftlig, hvis det var 300 kr., det drejede sig om. Man kunne spørge: hvorfor skulle en tidligere politiinspektør i København så have en bøde for butikstyveri af en enkelt flaske spiritus? Det var et enkeltstående tilfælde, og pågældende blev i øvrigt afskediget fra etaten. Jeg kan ikke rigtig få det til at passe med den logik, som ministeren lige har lagt frem her fra talerstolen.

Dette eksempel viser også, hvilken tilfældighed der præger området. Sigtelse eller ikke sigtelse for butikstyveri afhænger af rene tilfældigheder, om kriminalpolitiet eller ordenspolitiet har tid til at køre derud og give en advarsel. Det sker, de har meget at lave. Det er jo reelt sådan, det foregår. Det ved ministeren udmærket godt. Der er en klar holdning i befolkningen til, at det ikke bør være nok blot at give en advarsel.

Til socialdemokratiets ordfører vil jeg sige: det er ikke et spørgsmål om, hvor stor en procentdel en bestemt forbrydelse udgør af den samlede kriminalitet. Lad os antage, at vi gik ud fra socialdemokratiets antagelse og hypotese her, så kunne man lige så godt afkriminalisere rovmord. Det er også en lille procentdel. Skal vi tage den forbrydelse væk samtidig? Det er reelt det, som socialdemokratiet plæderer for her.

Hr. Hagen Hagensen finder det helt i orden, at butikstyveri gøres straffrit med en advarsel — en »passende« advarsel i forhold til forseelsen. En »passende« advarsel i forhold til forseelsen. Skal vi gå lidt nærmere ind på det? Skal vi prøve at se på politibekendtgørelsen angående kørsel med håndvogne i forbindelse med gadehandel? Hvad koster den overtrædelse? Den koster 300 kr. i bøde. Skal vi sætte den ved siden af en klar straffelovsovertrædelse? »Passende« advarsel?

Vi kan kigge på gadesælgeren. Det er ham, vi taler om her, kan jeg sige til orientering for hr. Hagen Hagensen. Det er banansælgeren, der får et klask på 300 kr. Vi kunne også tale om udskænkning i et baglokale i en butik, da vi nu er inde på butiksområdet. Det

[Knud Lind]

giver 500 kr. i bøde. Er det en passende bøde, når vi ser det i forhold til butikstyveriet lige ude på den anden side? Det mener vi ikke.

Man kunne også tage sådan en lille ting som, at selv folketingsmedlemmer kan komme ud for at unklade grusning på fortovet. Det kan de få 150 kr. i bøde for. Alt det skal man se i relation til dette butikstyveri. Det er ganske upassende, når hr. Hagen Hagensen kan komme med den slags.

I øvrigt må jeg sige, at jeg mener, de konservative – det er muligt, det er på grund af den nye justitsminister – fuldstændig har lavet en kovending og ændret holdning til alt det. Alt det, som man har talt om fra denne talerstol tidligere, hvor man med bål og brand har villet køre frem, har man fuldstændig ændret. Man er faldet fuldstændig sammen. Man har nærmest overhalet hr. Wilhelm venstre om.

Fru Ebba Strange talte om, at butiksindehaverne satte varerne frem i butikken, de lokkede folk til at stjæle. Tænk, det er, lige før butiksindehaveren bør straffes for at stille sine egne varer frem i sin egen butik, fordi nogle ikke kan holde fingrene i ro. Så langt er vi ude i dag.

Det er rigtigt, at der juridisk ikke er sket en afkriminalisering, men i praksis, som er præget af rigsadvokatens cirkulære, er der sket en ændring. Man kan sige, at denne ændring formentlig skete allerede omkring 1920, men det er altså fremskridtspartiets overbevisning, at denne ændring, som der ikke har været baggrund for i befolkningen, bør afskaffes.

CD vover det ene øje og venter med det andet øje. Tak, CD.

Hr. Bernhard Baunsgaard siger, at det, at folk bliver grebet, er nok. Han mener, at det, at man bliver opdaget, er den værste straf. Når de pågældende bliver taget i butikken, efter at denne modbydelige butiksindehaver har stillet sine varer frem, så de næsten bliver nødsaget til at stjæle dem, så bliver de pludselig bange, og så laver de aldrig det mere. Politimanden kommer ud og begynder at takserer det: er det i den helt lille afdeling, eller er det lidt højere oppe? Er det en flaske spiritus til 150 kr., så klarer jeg den med den mundtlige advarsel. Politimanden siger: »Det må du søreme ikke, og jeg ved også godt, at du er blevet meget bange, fordi du er blevet

opdaget.« Er beløbet lidt større, 300 kr., så kan vedkommende sige: »Nu må vi søreme fra min chefs side skrive til dig og give dig en forfærdelig advarsel, men vi ved jo godt, at du i forvejen er frygtelig ked af det, fordi du er blevet taget« – ved en ren tilfældighed. Vi ved, at opklaringsprocenten er nede under 20 i disse sager.

Det er de reelle forhold, der er tale om. Det er det, som hr. Bernhard Baunsgaard tror at en butiksrøtte f. eks. bliver meget bange for.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Jeg ved såmænd ikke, om man overhovedet skal gå ind i en debat med hr. Knud Lind. Jeg tror ikke, jeg vil gøre det – med den fuldstændige overdrivelse af forholdene, han her kom med – men jeg vil understrege, hvad jeg sagde før, at der skal en passende reaktion til. Hr. Knud Lind kender bødetaksterne meget bedre, end jeg gør, og fortæller, hvad man kom ud for, når man ikke gruser, og hvad der sker i det ene og det andet tilfælde. Jeg vil godt have lov til at spørge hr. Knud Lind: hvor meget koster det i bøde for mig at overhale hr. Wilhelm til venstre?

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Hr. Hagen Hagensens sidste spørgsmål om at overhale hr. Wilhelm til venstre er jeg ikke i stand til at svare på. Det vil vælgerne senere afgøre, og straffen kan formentlig læses i galluptallene.

Jeg nævnede banansælgeren i gågaden, som får en bøde på 500 kr., og så taler man om en »passende« advarsel her. Hvis vi går tilbage, så er der jo ikke nogen grænser. Vi skal næsten op på, at et folketingsmedlem bliver slået ned, før det konservative folkeparti opdager, at der er noget, der hedder vold ude i samfundet, og så kører man på for fulde sejl. Jeg kunne såmænd begynde at læse op af bødetaksterne. De er fra 1967, men de er ikke ændret. Jeg kunne blive ved med at læse op om bøder for forskellige småting – at køre uden cykellygte osv. – som står i et grelt forhold til det, hr. Hagen Ha-

[Knud Lind]

gensen taler om at der må gives en »passen-de« advarsel for.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Hvad materien angår, kan jeg henholde mig til, hvad jeg har sagt før. Jeg takker hr. Knud Lind for én ting, nemlig at han ikke begynder at læse op af flere bødetakster og -sæts. Han kan sikkert dem alle sammen.

Jeg vil bare spørge, om det er hr. Knud Linds mening, at han egentlig ønsker at få alle straffet i dette samfund, uden at der er dimensioner, som man iagttager. Det ville jeg godt have at vide, for så kunne der være grund til måske at vurdere det på en anden måde. Jeg finder, det i mange tilfælde er langt bedre at søge at påvirke, så man undgår disse ting, men jeg understreger fremdeles, at butikstyveri er strafbart, og det kan komme dertil, at der også straffes derfor. Det bør der nok gøres i en række tilfælde, men jeg ser meget gerne, at en del af det ordnes, uden at man får det offentlige og dets myndigheder blandet ind deri.

Jeg vil lige til slut i grunden have lov til at stille et spørgsmål til hr. Knud Lind, når han nu mener, der skal laves om på tingene. Vil han have alle ændringer, der er indført siden 1920, afskaffet?

(Kort bemærkning):

Knud Lind (FP):

Jeg kan forstå, at hr. Hagen Hagensen ikke rigtig har kunnet opfatte, at der var nogle dimensionsforvridninger, når man tænkte på banansælger, grusning osv. Det er muligt, hr. Hagen Hagensen ikke har været ude til politiske møder i lang tid, men ude i befolkningen er der altså stadig væk en retsbevidsthed. Man vurderer de forskellige forseelser, og der er banansælgeren altså ikke nået op over butikstyveriet endnu.

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg ville sådan set gerne have forskånet folketingset for at sige noget til hr. Knud Lind, men når han taler om dimensionsforvridning, vil jeg gerne minde om, at hr. Knud Lind heroppefra sagde noget om butikstyveri og så røvmord. Her er der vistnok lidt dimensionsforvridning, når man kan tage

slige ting op og sammenligne dem i forbindelse med statistik.

Når registerloven skal laves om, ville hr. Hagen Hagensen give indehaverne ret til at notere op, når der skete dette eller hint i forbindelse med butikstyveri. Jeg vil sige klart og tydeligt, at det vil vi ikke i socialdemokratiet. Jeg synes ikke, det vil være rimeligt, og det synes jeg lige så godt man kan benytte denne anledning til at sige.

Jeg vil sige til hr. Hagen Hagensen, at jeg synes, Det kriminalpræventive Råd udfører et fornuftigt stykke arbejde. Vi er jo ikke engle. I »De ti Bud« står bl. a.: »Du må ikke stjæle«. Alligevel er der mange, der stadig væk gør det. Derfor må vi lave mange former for prævention, og jeg synes, det er en udmærket måde, det bliver gjort på, både for kunderne, for personalet og for indehaverne. Det vil jeg gerne have lov til at understrege ved denne lejlighed.

Wilhelm (VS):

Hr. Knud Lind gav det nærmest udseende af, at tyveri af en flaske spiritus blev særlig hårdt bedømt, når det drejede sig om en polititjenestemand. Det var nu altså – det fremgik af justitsministerens redegørelse for sætserne – på et tidspunkt, hvor grænsen var 10–20 kr., og prisen har været højere. Når der også skete afskedigelse, er det jo, fordi nogle endnu har den forestilling, at polititjenestemænd skal udvise en større kvalitet end borgere i almindelighed. Det må hr. Knud Lind og hr. Nør Christensen prøve at leve op til her til daglig også.

Hr. Knud Lind sagde, at Københavns politi fortsat giver bøder. Det må være, fordi han ikke hører efter, for det er umuligt efter den ændring, vi har lavet af straffeloven. Det, Københavns politi gør, er at bruge, om jeg så må sige, den høje advarsel med at hive folk ind til afhøring og lade advarslen komme skriftligt i stedet for at give den på stedet. Jeg plæderede for, at den advarsel af lidt lavere grad, som foregår på stedet, var rigtig, når den er det andre steder, og det kunne også spare nogle mandtimer.

Endelig var der det med overhalingen til venstre. Jeg troede i min naivitet, at det skulle man altid, men det skal man måske ikke. I hvert fald synes jeg, det lyder besynderligt, når hr. Knud Lind siger, at straffen vil komme i Gallup, for så vidt jeg ved, er det mo-

[Wilhelm]

torbøllerne fra de konservative, der overhaler til venstre, som i øjeblikket bliver straffet med nogle stigende gallupital, mens vi andre, som ligger pænt inde ved siden og lader os overhale, får nogle elendige gallupital. Det synes jeg er uretfærdigt. Hr. Knud Lind må kunne forstå, at det er mindst lige så uretfærdigt som det med banansælgeren.

Til sidst vil jeg sige om det med højre og venstre – hvor det hele efterhånden snurrer rundt for hr. Knud Lind – at jeg tror oprigtigt talt, at rigsadvokaten, Per Lindegaard, bliver dybt forbavset, når han får læst det her og hører, at han hører til de dér venstreorienterede, som vil nedbryde respekten for lovene og afkriminalisere det hele. Sådan blev han faktisk karakteriseret i hr. Knud Linds første oplæg.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg kan slet ikke nå de højder, som den forrige taler nåede til og gjorde det så ganske klart, hvordan man skal opføre sig her for virkelig at få noget ud af det.

Jeg vil dog lige føje til, at når jeg spurgte om, hvad det kostede at overhale til venstre, så var det netop, fordi jeg ville finde ud af, om det ikke var det, man skulle gøre, når man færdes. Derfor synes jeg egentlig ikke, jeg fik det rette svar fra hr. Knud Lind, men det er der ikke noget at gøre ved.

Det var slet ikke de ting, der kaldte mig frem på ny, det var hr. Hans Jørgen Jensen. Jeg tror, at både han og jeg sætter det arbejde, Det kriminalpræventive Råd gør, særdeles højt. Men derfor kan det godt være, vi er uenige på enkelte punkter, og det er vi altså, når det drejer sig om, om man kan få adgang til at notere ned, hvem der har begået butikstyveri, men undgå at blande de offentlige myndigheder ind i dette forhold. Jeg tror, det ville være bedre, og jeg beklager, at hr. Hans Jørgen Jensen ikke ville være med dertil. Jeg ynder ikke at få de flest mulige sager ud af det, hvad enten det drejer sig om advarsler, om bøder eller noget andet. Lad os prøve på at forebygge og klare tingene bedst muligt. Det tror jeg egentlig er helt i overensstemmelse med den retsbevidsthed, jeg gerne vil stå for, og som jeg måske taler ved flere møder om, end hr. Knud Lind gør.

Knud Lind (FP):

Når man undtager CD, kan man ikke lige-frem sige, at vort forslag har fået den store tilslutning.

Når jeg trak hr. Hans Jørgen Jensens indlæg frem, var det, fordi hr. Hans Jørgen Jensen specielt nævnte de 0,6 pct. Ikke et ord om grovheden i kriminaliteten. Han nævnte de 0,6 pct. og sagde, at da det var så lille en procentdel, kunne man godt godtage det. Det var derfor, jeg nævnte det.

Jeg skal ikke komme ind på hr. Wilhelms fantasier, de må få lov til at stå til historien, men jeg kan dog sige til hr. Hagen Hagensen – det er mere for feinschmeckere ude i færdslen, også i den politiske færdsel – at hvis den forankørende, det må i dette tilfælde være hr. Wilhelm, er i færd med at svinge til venstre, så kan hr. Hagen Hagensen altså godt køre højre om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 124:

Forslag til lov om ændring af lov om den sociale ankestyrelse, bistandsloven m.v. (Be-grænsning af klageadgangen m.v.).

(Fremsat 27/1 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Taanquist (S):

Det kan ikke forbavse socialministeren, når jeg siger, at vi stort set kan tilslutte os det foreliggende lovforslag. Lovforslaget er i princippet det samme, som i sin tid blev fremsat af daværende socialminister fru Ritt Bjerregaard.